

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA 7

1. PRESOKRATEJCZYCY 9

Milicyjczy 9. Pitagorejczy 11. Heraklit 13. Parmenides 15. Reakcja na Parmenidesa 17

2. SOKRATES 21

Problemy Sokratejskie 21. Opowieść o wyroczni delfickiej 23. Metoda Sokratejska 24. Wyznania niewiedzy 26. Teoria o duszę 28

3. PLATON 32

Teoria anamnezy (przypominania) 32. Teoria idei 37. Teoria sprawiedliwości 41. Późne dialogi 46

4. ARYSTOTELES 49

Dzieła 49. Kategorie 50. Hylemorfizm 55. Konsekwencje 58

5. POSTARYSTOTELICY 65

Epikureizm 66. Stoicyzm 68. Sceptycyzm 71. Neoplatonizm 73

6. ŚWIĘTY AUGUSTYN 75

Augustyn i filozofia 75. Augustyn o wiedzy 76. Moralność 79. Dwa państwa 79

7. ŚWIĘTY ANZELM 81

Wiedza i rozum 81. Argument ontologiczny 82

8. ŚWIĘTY TOMASZ Z AKWINU 86

Pojęcia metafizyczne 87. Bóg 90. Dusza i nieśmiertelność 92

9. FRANCISZEK BACON 97

Wielka odnowa nauki 97. Podział nauk 98. Atak na współczesną praktykę naukową 100. Nowa metoda Bacona 102

10. KARTEZJUSZ 105

Metoda Kartezjusza 105. Punkt wyjścia: *cogito* 108. Dowody na istnienie Boga 113. Prawda i błąd 119. Świat materialny 122. Kartezjański dualizm 126. Kartezjańska epistemologia 131

11. BARUCH SPINOZA 134

Etyka 135. *Deus sive natura* 137. *Natura naturans* i *natura naturata* 139. Umysł i ciało 141. O poznaniu 142

12. GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ 145

Uwagi wstępne 145. Zasada racji dostatecznej 146. Substancja i orzecznik 150. Substancje indywidualne 151. Teleologia 153. Leibniz o ideach wrodzonych 155

13. JOHN LOCKE 157

Idee 158. Substancja 166. Abstrakcja 171. Tożsamość osób 173

14. GEORGE BERKELEY 177

Założenia filozoficzne Berkeleya 177. Odrzucenie idei abstrakcyjnych 178. Berkeleyowski immaterializm 181. Berkeleyowski *tour de force* 183. Przeciwnie realizmowi Locke'a 187. Berkeley o duchu 190. Bóg 192. O naturze rzeczy realnych 193

15. DAVID HUME 197

Metoda Hume'a 197. Moc i przyczynowość 201. Wolna wola 211. Nasze idee substancji i jaźni 215. O religii 217

16. THOMAS REID 224

Krytyka teorii idei 224. Reidowska teoria umysłu 230

17. IMMANUEL KANT 235

Uwagi wstępne 236. „Obudzony przez Hume’a z dogmatycznej drzemki...” 236. Rozróżnienie pomiędzy sądami analitycznymi i syntetycznymi 237. Jak jest możliwa syntetyczna wiedza *a priori* w matematyce 240. O możliwości obiektywnego przyrodoznawstwa 249. Sądy doświadczalne i sądy postrzegawcze 251

18. THOMAS HOBBS 258

Hobbes i tradycja 258. Czym są istoty ludzkie 259. Stan natury 260. Prawa natury 260. Suweren 261

19. TEORIA POLITYCZNA LOCKE’A 264

Stan natury według Locke’a 265. Społeczeństwo polityczne 266. Krytyka 268

20. JEAN JACQUES ROUSSEAU 270

Rozprawa o nierówności 270. Umowa społeczna 273. Krytyka 275

21. TEORIA MORALNA HUME’A 278

Przegląd tematów 278. Rozum i namietność 279. Moralność i podstawy moralności 281. Sprawiedliwość 282. Subiektywizm Hume’a 283. Komentarze i krytyka 285

22. TEORIA MORALNA KANTA 287

Obowiązek 287. Wolność 292. Komentarze i krytyka 293

23. UTYLITARYŚCI 295

Ogólne założenia utilitaryzmu 295. Utilitaryzm Milla 296. Komentarze i krytyka 300

24. KAROL MARKS 303

Prawdziwa historia 303. Marks i jego krytycy 306. Rewolucja komunistyczna 307

25. GEORG W.F. HEGEL 309

Główne tematy Heglowskie 309. Duch 310. *Fenomenologia ducha* 311. Formy świadomości 313

26. SØREN KIERKEGAARD 318

Założenia filozoficzne Kierkegaarda 318. Wybór i lęk 319. W jaki sposób dokonujemy wyboru 321. Teleologiczne zawieszenie etyki 323. Prawda jest subiektywnością 323

27. FRIEDRICH NIETZSCHE 325

Główne tematy 325. Moralność 326. Wola mocy 328. Nadeczłowiek 329

28. JEAN PAUL SARTRE 331

Młodości 331. *Byt i nicość* 332. Wstęp do *Bytu i nicości* 333. Badanie nicości 335. Zła wiara 335. Wolność 337

29. PRAGMATYZM AMERYKAŃSKI 339

Peirce 340. James 340. Dewey 342

30. POCZĄTKI FILOZOFII ANALITYCZNEJ 345

Podstawowy status logiki i analiza języka 345. Odrzucenie idealizmu i psychologizmu w logice 346

31. GOTTLÖB FREGE 347

Punkt wyjścia 348. Logika i obiektywność myśli 349. Antypsychologizm Fregego 351. Funkcja i pojęcie 355. Sens i znaczenie 361

32. BERTRAND RUSSELL 371

Podstawy filozofii Russella 372. Paradoks Russella 374. Teoria deskrypcji 376. Zastosowania 383. Problemy 384